

DN Debatt
DN Debatt. "EU:s hårda Brexit-position riskerar leda till handelskrig"

Metaforen att inte "plocka russinen ur kakan" leder till ett resonemang som kanske låter övertygande men det bygger på felaktiga premisser och riskerar att få farliga konsekvenser, skriver artikelförfattarna. Bilden: Storbritanniens Brexit-minister David Davis och EU:s chefsförhandlare för Brexit, Michel Barnier vid en presskonferens i Bryssel 31 augusti. Foto: TT

Publicerad 2017-09-03

Vi uppmanar de svenska och tyska regeringarna att inte stödja det ogenomtänkta argumentet att briter inte ska få "plocka russinen ur kakan" och att motsätta sig bestraffningsstrategin. Tyskland och Sverige riskerar att förlora mest på en sådan vedergällningsstrategi, skriver ekonomiprofessorerna John Hassler och Hans-Werner Sinn.

Världshandeln är hotad. Alla är medvetna om de hot som Donald Trump riktar mot frihandeln. Vi menar att dessa hot är allvarliga, men förväntar oss att systemet med kontroller och motvikt i den amerikanska politiken kommer att lägga band på Trumps ambitioner och sätta stopp för de värsta stolligheterna. En mycket mer överhängande fara för frihandeln ser vi istället i Bryssel. I Bryssel? Ja, just där, eftersom vi fruktar att EU förbereder ett handelskrig mot Storbritannien. EU-kommissionen hoppas att principerna för Storbritanniens utträde kommer att vara fastlagda under denna höst. Vi vill därför varna för risken för ett handelskrig innan det brutit ut.

Handelskrigsåtgärder motiveras ofta som vedergällningar mot påstått fientliga handlingar från den andra parten. I det här fallet är argumentationen något annorlunda – de grundläggande friheterna i EU sägs vara odelbara och britterna ska inte få "plocka russin ur kakan". Om britterna vill förbjuda fri rörlighet för människor, kan de inte samtidigt behålla frihandeln, eftersom dessa båda friheter hör ihop. Britterna måste välja mellan allt eller inget. Därför har EU:s förhandlare Michel Barnier antagit en tuff ståndpunkt och är beredd att straffa britterna med handelsrestriktioner om de inte fogar sig. En strategi som applåderats av både de franska och tyska regeringarna.

Metaforen att inte "plocka russin ur kakan" leder till ett resonemang som kanske låter övertygande men det bygger på felaktiga premisser och riskerar att få farliga konsekvenser. De ekonomiska motiven för frihandel är faktiskt särskilt starka när arbetskraft inte är rörlig över gränserna. Anledningen är att om arbetskraften inte fritt kan röra sig över en gräns så kommer löneskillnader att uppstå mellan de båda sidorna om gränsen. Dessa skillnader kommer i sin tur att leda till att priserna på enskilda varor och tjänster också kommer att skilja sig åt över gränsen. Sådana skillnader i relativa varupriser är i själva verket en förutsättning för privata och sociala vinster från handel och specialisering. Om priset på en viss vara är detsamma i två länder finns ingen poäng att exportera från det ena landet till det andra.

Trump tycks tro att världen är ett nollsummespel – den enes vinst är den andres förlust. Detta stämmer inte, särskilt inte när det gäller handel.

Begränsningarna för arbetskraftens rörlighet, som troligen följer med Brexit, kommer därför om något att öka det gemensamma värdet av frihandel mellan Storbritannien och EU. EU skulle skada sina egna konsumenter genom att införa handelsrestriktioner mot Storbritannien och eftersom Storbritannien sannolikt skulle vidta motåtgärder, skulle även EU:s exportindustri drabbas.

Fri rörlighet för varor och fri rörlighet för arbetskraft är snarare utbytbara än en odelbar enhet. En bättre metafor är att de två friheterna är som den vänstra och den högra handen. Om den vänstra handen är handikappad, är det inte smart att skada också den högra. Om den vänstra handen är handikappad ökar värdet av att den högra handen kan användas fritt eftersom den kan ta över vissa av de funktioner som den vänstra inte längre kan utföra. Samma sak gäller för handeln om den fria rörelsen för arbetskraft begränsas.

Ett handelskrig mellan Storbritannien och EU skulle även hindra utländska direktinvesteringar (FDI) över gränserna. Detta kan få ännu större negativa konsekvenser för medborgarna i både Storbritannien och EU. FDI tillåter företag att använda sina företagsspecifika kunskaper och andra immateriella tillgångar i flera länder. Detta möjliggör en snabbare spridning av nya idéer och är ömsesidigt fördelaktigt för både värd- och ursprungsländerna.

Tyskland och Sverige riskerar att förlora mest på en vedergällningsstrategi. För Tyskland är Storbritannien den tredje största exportmarknaden och för Sverige hamnar den på sjätte plats, oräknat Sveriges indirekta export av komponenter till Tysklands basarekonomi som slussas vidare till Storbritannien.

Metaforen om att "plocka russin ur kakan" är farlig, eftersom den antyder att Storbritannien borde bestraffas när landet lämnar EU. Att bestraffa dem som lämnar är dock ett mycket dåligt sätt att hålla ihop federationer.

Det finns två modeller för en federation. Den ena bygger på Pareto-principen och kräver enhällighet eller nästan enhällighet. Detta gäller i EU och eftersom beslut kan blockeras av minoriteter, kan de endast fattas om ingen lider skada och åtminstone vissa länder gynnas. Denna princip säkerställer att EU-beslut gör kakan större och att det inte finns några förlorare. Den andra modellen bygger på att beslut fattas med majoritet. Beslut fattas när en majoritet vinner på det, även om majoriteten vinner mindre än minoriteten förlorar.

Beslutsfattande är förstås svårare i en union som bygger på Pareto-principen. Man måste hitta lösningar som är gynnsamma också för minoriteten istället för att bara rösta ned den. Pareto-unionen har dock en stor och helt avgörande fördel. Eftersom som alla tjänar på att vara med i en Pareto-union är den stabil till sin natur. Fördelningsunionen däremot är instabil, eftersom förlorarna vill lämna den. För att hindra dem att lämna, hotas de med bestraffning. Även om ett sådant hot om bestraffning kan fungera på kort sikt, leder det till en allt större frustration och slutligen till ett uppbrott, fredligt eller våldsamt.

Vi uppmanar de svenska och tyska regeringarna att inte stödja det ogenomtänkta argumentet britten inte ska få "plocka russen ur kakan" och att motsätta sig bestraffningsstrategin. I förhandlingarna med Storbritannien, liksom i andra förhandlingar inom EU, bör den övergripande strategin istället vara att söka efter ömsesidigt fördelaktiga avtal som kan accepteras enhälligt. Trump tycks tro att världen är ett nollsummespel – den enes vinst är den andres förlust. Detta stämmer inte, särskilt inte när det gäller handel. Den vägledande principen bör vara att hitta lösningar där alla parter är vinnare.

DN Debatt. 4 september 2017

Debattartikel

John Hassler, professor vid IIES Stockholms universitet och Hans-Werner Sinn, president emeritus vid Ifo Institute och professor vid universitet i München:

["EU:s hårda Brexit-position riskerar leda till handelskrig"](#)

Repliker

Peter Kleen och Mats Ringborg, seniora rådgivare vid tankesmedjan Global utmaning:

["Verklighetsfrämmande påståenden om Brexit"](#)

Ann Linde (S), EU- och handelsminister:

["Att stå upp för EU:s grunder är inte att starta handelskrig"](#)

Michel Barnier, EU:s chefsförhandlare i förhandlingarna mellan EU och Storbritannien:

["Förslaget skulle leda till att inre marknaden löses upp"](#)

Läs fler artiklar på [DN Debatt](#).

ÄMNEN

[Donald Trump](#)

[EU-kommissionen](#)

[Ekonomisk politik](#)

[Brexit](#)

Detta är en opinionstext i Dagens Nyheter. Skribenten svarar för åsikter i artikeln.

John Hassler, professor vid IIES Stockholms universitet

Hans-Werner Sinn, president emeritus vid Ifo

Hans-Werner Sinn, president emeritus vid IFO

Institute och professor vid universitet i München

Kommentera artikeln

I samarbete med tjänsten ifrågasätt erbjuder DN nu möjligheten att kommentera artiklar på DN Debatt och Insidan. Kanske kan du bidra med andra synvinklar och fakta? Håll dig till ämnet och håll en god ton. Visa respekt för andra skribenter och berörda personer i artikeln. Vi tar bort inlägg som vi bedömer är olämpliga.

Skriv din kommentar...

Lägg till referens

Kommentera

Per-Anders Staav - för 5 dagar sedan

Granskad

Det finns goda skäl att undvika handelskrig mellan UK och EU...fast innan vi har den diskussionen skulle det vara bra om insändarförfattarna förklarade hur de menar att UKs önskemål kan förenas med WTO regler.

Mycket talar för metaforen om "russinen i kakan" är högst befogad eftersom UK både vill vara fri att sluta vilka handelsavtal de vill och att ha tillgång till den inre marknaden med endast frivilliga kontroller om att man följer den inre marknadens regler. Hur uppfyller man den ekvationen utan att bli utesluten ur WTO?

Svara Reagera 2

Håkan Gergils - Bromma - för 5 dagar sedan

Granskad

I alla sammanhang brukar man först göra rätt för sig, sedan gå vidare med framtida frågor. Så bör det ju absolut vara i Brexit-förhandlingarna också. Först komma överens om den medlemsavgift som gäller för förhandlingarnas två år och hur alla EU-medborgare i UK ska behandlas framöver, liksom hur britternas villkor i EU. Sedan framtida relationer. Inte minst när UK inte tycks vilja kännas vid de avtal om årliga avgifter till EU som man varit med och beslutat om.

Svara Reagera 2

IFRÅGASÄTT

Senaste i ämnet Brexit

IGÅR

"Förslaget skulle leda till att inre marknaden löses upp"

2017-09-07

"Att stå upp för EU:s grunder är inte att starta handelskrig"

2017-09-07

Tuffa krav för EU-invånare i Storbritannien efter Brexit

Tillbaka till toppen

Andra läser.

Snabbt medlemskap i EU är orealistiskt

"Hederskulturen fortsätter växa - med regeringens stöd"

Rush Limbaugh avfärdade orkan - nu flyr han själv

